

**HERMAN
DALMATIN
(1110 – 1154)**

MIRJANA ŠTIMAC
MF

Hrvatski znanstvenik, filozof, pisac, prevoditelj,
astronom i astrolog svjetskog ugleda.

Podrijetlom je iz sjeverne Istre

Školovao se u domovini i u inozemstvu (Francuska i
Španjolska)

Putuje po Sredozemlju i Bliskom istoku te postaje
jedan od najvažnijih posrednika između
zapadnoeuropske i arapske znanstvene tradicije u
srednjem vijeku

Njegovi prijevodi grčkih i arapskih matematičkih i
astronomskih djela su postizali iznimnu popularnost
u zapadnoj Europi i usmjeravali njezin razvoj

Posebno je zaslužan za uvođenje aristotelizma u
srednjovjekovnu kršćansku filozofiju koja se do tada
temeljila na tradiciji platonizma

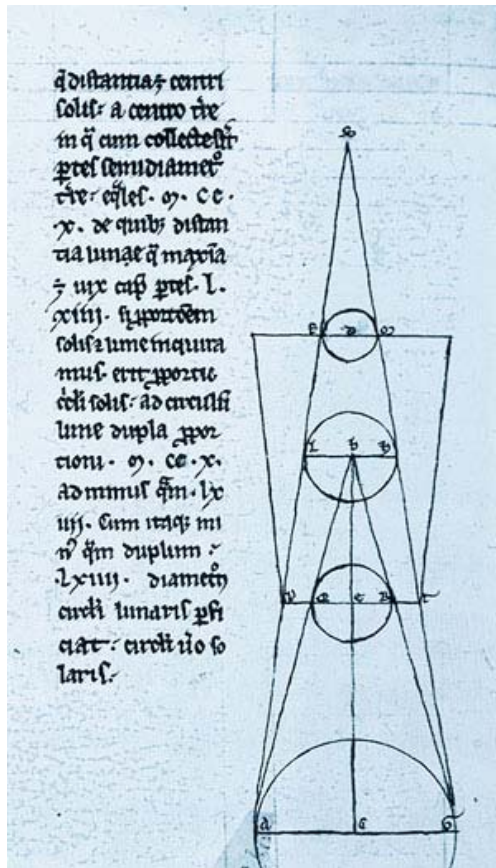
Prevodio je s arapskog na latinski Kuran, astronomske i astrološke spise, te Euklidove Elemente, Ptolomejevu Planisferu te Abu Ma'sharov Uvod u astronomiju

On ne teži samo teorijskoj znanstvenoj spoznaji, nego istražuje i nastoji naći i korisnu praktičnu primjenu tih spoznaja u svakodnevnom životu (u medicini, zemljomjerstvu, prognozi vremena ...)

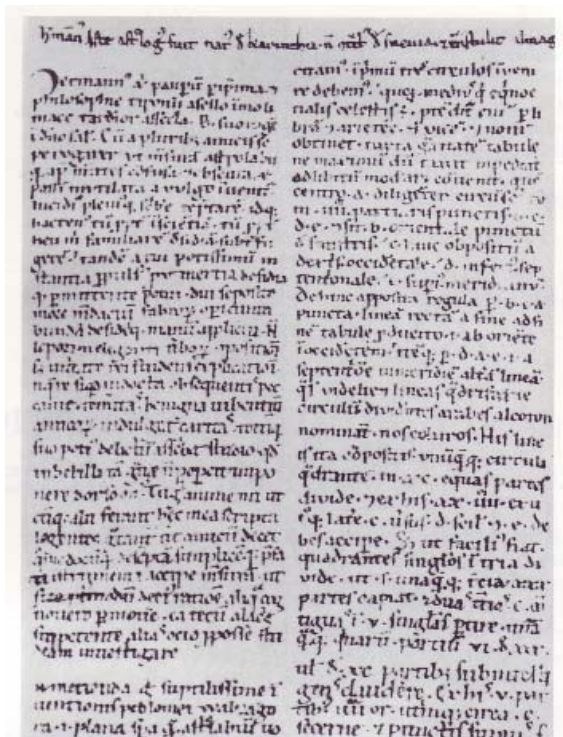
Svojim djelom i radom je utjecao na mnoge mislioce 13.st.: Tomu Akvinskoga, Rogera Bacona i dr

Njegovo najpoznatije djelo je "Rasprava o bitima" njemu izlaže svoju prirodnu filozofiju, spajajući platonizam u duhu kojeg se obrazovao s aristotelizmom

- ★ U djelu O bitima zastupa mišljenje da se različita nebeska tijela ne gibaju jednakom brzinom
- ★ Udaljenost Mjeseca i Sunca od središta svijeta dobiva koristeći se pojavom pomrčine Mjeseca i Sunca

Slika 5.18.
Prva stranica Hermanova djela *De usu astrolabii*, s bilješkom o piscu.
Louvain, Bibliothèque universitaire, Ms. 51.

- ✳ Prva stranica Hermanova rukopisa *O uporabi astrolaba* (*De usu astrolabii*)
- ✳ temelj znanja o konstrukciji i uporabi astrolaba Herman je stekao prevodeći Ptolomejevo djelo *Planisfera* na latinski jezik

- ★ Crtež engleskog povjesničara Mateja Pariškoga
- ★ Prikazuje grčkog matematičara Euklida (lijevo), koji diopterom određuje položaj i udaljenost nebeskih tijela i našeg Hermana Dalmatina, prevoditelja Euklidovih Elemenata, s astrolabom u desnoj ruci!

LITERATURA:

- ★ Dadić, Ž: Povijest metoda i ideja u matematici i fizici, ŠK, Zagreb, 1992.
- ★ http://public.srce.hr/zuh/do1874/srv/srv_5.htm
- ★ Kalin, B: Povijest filozofije, ŠK, Zagreb, 2002.

